

РОМИ ХАРКОВА

Посилання:

<https://youtu.be/K497r9PLKBY>

(Джерело: З сайту медіа-проекту Ukraïner.net)

СПИСОК ПАСАЖИРІВ КУПЕ ПОЇЗДА

Список пасажирів купе поїзда

- гомосексуал;
- скінхед;
- неохайно вдягнена жінка з маленькою дитиною;
- кавказець;
- циганка;
- людина з села з великим мішком;
- темношкірий студент;
- підліток, схожий на наркозалежного;
- поліцейський;
- інвалід зі складеною коляскою.

(Джерело:)

РОМИ ДО ВІЙНИ

Посилання на файл:

[_romi_do-viyni.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело:)

РОМИ СЬОГОДНІ

Посилання на файл:

[_romi_suchasnist.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело:)

ТАБЛИЧКА

Посилання на файл:

[tablychka.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело:)

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "ГЕНОЦИД"

Посилання на файл:

[genocid.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело: Кримінальний кодекс України)

УРИВОК З РОМАНУ-ДОКУМЕНТА А. КУЗНЕЦОВА "БАБИН ЯР"

"На цыган немцы охотились, как на дичь. Они подлежали такому же немедленному уничтожению, как и евреи. Паспорт имел решающее значение. В советском паспорте, как нечто само собой разумеющееся, есть графа "национальность", так называемый "5-й пункт". Никто не думал, что для массы, людей это станет роковым. Кстати, я ни тогда, ни позже не понимал и, наверное, никогда не пойму, зачем в паспорте указывать национальность. Немцы проверяли паспорта, прочесывая дома, устраивая облавы, останавливали на улице любого человека, внешность которого их насторожила. И если в паспорте у него стояло "русский", то и это не всегда убеждало немцев: его могли потащить на экспертизу. Людям с темными волосами и длинным носом лучше было не показываться на улице. Цыган везли в Бабий Яр целыми таборами, причем они, кажется, тоже до последнего момента не понимали, что с ними делают."

(Джерело:)

СТЕНД ВІРТУАЛЬНОЇ ВИСТАВКИ "ДОЛЯ РОМІВ"

Посилання:

<http://memory.kby.kiev.ua/main.html#ua:O,collages,12,0,0:node3,227>

(Джерело:)

ІНФОГРАФІКА

Посилання на файл:

[2.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело:)

Додаток 3

Роздатковий матеріал «Дискримінація ромів напередодні Другої світової війни»

Ставлення до ромів

«Цигани дійсно зберегли деякі нордичні ознаки, але вони походять від найнижчих верств населення цього регіону. В процесі міграції вони увібрали в себе кров народів, що їх оточували, й таким чином стали расою, в якій змішались риси Східної й Західної Азії, з домішкою індійських, середньоазійських та європейських рис. <...> Причиною такого змішування став їх кочовий спосіб життя. В цілому вплив циган на Європу чужерідний».

Професор Ганс Фрідріх Карл Гюнтер, «Расология Европы», 1924 рік

«Двері відкрила мати дівчини, типова циганка, а її брат, що на той час був у кімнаті, своїм зовнішнім виглядом переконав мене, що я потрапив у циганську родину. Упередження до циганської раси з дитинства, коли ти не раз чув від старших людей, що цигани – то злодії, які харчуються м'ясом здохлих звірят, що їх викопують із землі, деколи у півгнилому стані, вразили мене несподіваним дивуванням. ...Мати подала перекуску – ковбасу, шинку і паску та чверть літра самогону. Чарку я перехилив без надуми, але коли почав закусувати шинкою, здавалось мені, що шинка «росте мені в роті»...

Літопис УПА. – Т. 37: Іван Лико. На грані мрії і дійсності (спогади підпільника). – Торонто, 2002. – С. 178

«Всупереч стереотипам, цигани в середині ХХ ст. зовсім не були ізгоями, що оточені стіною недовіри та упереджень...

Кочові табори приносили селянським господарствам відчутну користь. Вони постачали село дешевими ремісничими виробами. Оскільки колгоспники були позбавлені коней, а цигани їх зберегли, останніх наймали для оранки, підвозу дров та торфу...

Народні чутки не приписували циганам вбивств тощо. Люди бачили, що крадуть вони в основному дрібниці, щоб прогодуватися...»

Бессонов Н. Цыгане СССР в оккупации. Стратегии выживания // Голокост і сучасність. Студії в Україні і світі. – 2009. – № 2 (6). – С. 30-32.

Дискримінаційні дії

«В 1922 році в Бадені (Німеччина) тим, хто вів кочовий спосіб життя, стали видавати спеціальні посвідчення, а п'ять років потому в Пруссії у восьми тисяч циган зняли відбитки пальців. Баварія теж приймала міри, спрямовані проти кочових циганських сімей — німці уперто називали їх «шайками»...Будь-кого, кому виповнилося 16 років, могли відправити в робітничий дім, якщо в нього не було визначеного заняття, а ті,

що народилися за межами Баварії, підлягали депортації. Всюди насіння ненависті до циган падало на добре підготовлений ґрунт, і в масовій свідомості закріплювався негативний образ цигана-іногородця.»

Кенрик Д., Паксон Г. Цыгане под свастикой. М., 2001.

Депортація циган. 1940 рік © Bundesarchiv

«Прописатися у великих містах (Москва, Київ, Одеса, Харків тощо), у яких було краще постачання продуктів, циганам було майже неможливо. На вокзалах, ринках проводились облави.

[...] Наприкінці 1930-х рр. циган розпочали заарештовувати не таборами, а поодинці, направляти не на заслання, а в табори за обвинуваченням – “соціально небезпечний елемент”. Деякі дослідники вважають, що напередодні війни були розстріляні сотні циган і найменш 10 тисяч стали жертвами депортацій. Власне, це стало причиною приховування циганами власної національної належності.»

Бессонов Н. В. Цыгане под сенью рубиновых звезд // “30 октября”. – 2002. – № 22.

Реакція офіційних осіб на дискримінацію

«Циганське питання можна буде вважати вирішеним, лише коли більшу частину асоціальних й нікчемних циган змішаного походження зберуть у великі табори трудового призначення, де будуть прийняті дієві міри проти їх подальшого відтворення. Тільки так можна позбавити майбутні покоління німецького народу від цього важкого тягаря».

Отто Тірак, президент Народної судової палати Німеччини, в листі до секретаря Гітлера Мартіна Бормана від 13 жовтня 1939 року

« Якщо ж сказати про Гітлера, то «циганське питання» не посідало якогось помітного місця в його особистих поглядах. В *Mein Kampf* він про нього не згадує взагалі. Для нього антисвітом були євреї. Якби його запитали, що він думає про ромів, то він, гадаю, просто сказав би, що це якийсь зіпсований матеріал, який не є основним ворогом, а просто недоброякісним елементом, якого варто позбутися.

В 1930-ті роки, коли нацисти прийшли до влади в Німеччині, вони лише легітимізували всі ... расологічні штудії, зробили їх складовою свого політичного, соціального світогляду, частиною своєї політики.»

Думка історика Михайла Тягло

<https://commons.com.ua/en/yak-nacisti-virishuvali-ciganske-pitannya/>

«Гітлер встановлював політичні цілі, тоді як управлінці середньої ланки визначали і здійснювали політичні кроки. Гітлер був одержимий ідеєю расової чистоти і мав намір очистити генофонд німецької нації, вимагаючи виключення з нього всіх расово-чужих і генетично неповноцінних. І вже у співпраці з ученими-евгеніками нацистська партія і урядові бюрократи визначали групи осіб, що підлягають знищенню.»

Сибіл Мілтон. Голокост: цигани. // Century of Genocide: Eyewitness Accounts and Critical Views / Ed. by Samuel Totten, William S. Parsons, and Israel Charny, 2nd ed. – New York – London: Routledge, 1997. – P. 177.

<https://commons.com.ua/uk/problema-asotsialiv-u-natsistskij-n/>

Реакція пересічних громадян на дискримінацію та геноцид

«Важливо відмітити, що звичайні німецькі громадяни досить холодно ставились до тих соціальних груп, які нацисти ярликували «асоціалами», і навіть підтримували деякі репресивні заходи.»

Р. Геллателі, Н. Штольцфус. Соціальні аутсайтери в нацистській Німеччині. // Princeton: Princeton University Press. – 2001.

<https://commons.com.ua/uk/problema-asotsialiv-u-natsistskij-n/>

«Раніше я писав, що не знаю жодного випадку, коли місцеве населення допомагало б окупантам в знищенні циган. За минулі роки знайшлися два виключення... Випадки зради були.

...За законом великих чисел ми можемо судити про те, що серед так званих «спостерігачів» переважали не донощики, а люди, що симпатизували жертвам.»

Бессонов Н. Цыгане СССР в оккупации. Стратегии выживания // Голокост і сучасність. Студії в Україні і світі. – 2009. – № 2 (6). – С. 33-35.

“У той час коли ромські табори або осілих ромів на околицях міст та сіл знищували, театральні афіші багатьох театрів рясніли оголошеннями про вистави у тому числі тих творів мистецтва, які презентували захопливі романтичні, казкові, шляхетні або пригодницькі образи ромів та пов’язані із ними уявлення та відчуття.

Ідеться передусім про вистави на кшталт «Циганської любові» Франсуа Легара, «Циганського барона» Йогана Штрауса або «Циганки Ази» українського письменника Михайла Старицького...”

Михайло Тяглий. Ставлення місцевого населення в окупованій Україні до переслідуваних ромів (1941–1944) //Геноцид ромів України в період Другої світової війни: вивчення, викладання, комеморація. Матеріали науково-практичної конференції м. Київ, 4 жовтня 2016 р. – К. 2016 р. – с. 153-154.

Додаток 4

Роздатковий матеріал «Дискримінація ромів в сучасній Україні»

Ставлення українських громадян до ромів

Роми в Україні: особливості, традиції та стереотипи

Що Ви знаєте про циганський народ і як ставитесь до його представників?	
	Віра Іванівна, бухгалтер: Я не знаю, коли вони тут з'явилися. Я не знаю їхніх традицій. Але знаю, що роми не піддаються ніякій владі. Я лояльно до них ставлюся.
	Едуард, диктор: Стереотип склався такий, що цигани обмаюють людей. Але музика в них класна, гарний фольклор і цікава культура.
	Ніна Миколаївна, пенсіонерка: Ставитися до будь-якого народу потрібно з любов'ю. Циганський народ відрізняється своїм бажанням жити в повній свободі.
	Володимир Федорович, безробітний: Роми потребують благоустрою та впорядкування життя. Я не зустрічав поганого ставлення до циган.
	Надія, студентка: Я знаю, що роми – кочівники і живуть у багатьох країнах. Але українці, як нація, ставляться до ромів негативно.

<https://www.radiosvoboda.org/a/1604968.html>

Дискримінаційні дії

Напад на ромський табір у Львові.

23 червня 2018 року близько опівночі у лісовому масиві на околиці Львова група осіб у масках скоїла [...] напад на ромський табір. У поліції заявили, що нападники мали чіткий план погрому табору ромів: вони заздалегідь визначили свої позиції, дії і завдання. У результаті нападу - мешканець села Рівне Закарпатської області 24-річний Давид від травм, несумісних з життям, помер у лікарні, його 19-річний брат Рач Поп отримав серйозні ножові поранення, постраждали 30-річна мешканка села Буркатове Закарпатської області та 10-річний хлопчик, який також є мешканцем цього села.

У скоєному злочині підозрюються дев'ять учнів двох львівських шкіл. [...] Усім молодикам по 16-17 років, а ймовірному організатору – 20 років.

Підозрювані підлітки [...] визнали себе членами угруповання Твереза та зла молодь, що використовує символіку ультраправої націоналістичної організації Misanthropic Division.

<https://nv.ua/ukr/ukraine/events/napad-na-romskij-tabir-u-lvovi-vsi-podrobitsi-2478561.html>

Анти-ромський погром в Голосіївському парку в Києві 7 червня 2018 року.

<https://etcetera.media/romskie-pogromyi-stali-v-ukraine-obyichnyim-delom.html>

Реакція офіційних осіб на факти дискримінації

Звернення Омбудсмена Людмили Денісової з приводу нападу на ромський табір у київському парку «Голосіївський». 8.06.2018

«З огляду на те, що у цій ситуації [погроми] вбачаються явні ознаки дискримінації за національною ознакою та розпалення ворожнечі щодо ромської національної меншини, Уповноваженим Людмилою Денісовою було направлено звернення до Міністра внутрішніх справ України з проханням надати належну правову оцінку діям радикально налаштованих осіб щодо тимчасового поселення ромів у Голосіївському парку та вжити відповідних заходів реагування.

Крім того, Омбудсмен звернулась до голови Київської міської державної адміністрації Віталія Кличка з проханням надати вичерпну інформацію про заходи, які вживаються КМДА задля врегулювання проблемних питань ромських поселень у

Києві. А також поінформувати Уповноваженого про заходи щодо забезпечення соціальних та житлових прав ромів, які мешкали у знищених поселеннях.

Людмила Денісова занепокоєна тенденцією до збільшення кількості інцидентів на ґрунті нетерпимості до представників ромської національної меншини. Так, на контролі Уповноваженого продовжує перебувати провадження щодо спалення радикально налаштованими особами табору ромів на Лисій горі у Києві, у Львові та на Тернопільщині.

На переконання Уповноваженого, такі прояви ксенофобії потребують особливої уваги з боку правоохоронних органів, зокрема, більш ретельного розслідування, а також вжиття заходів превентивного характеру щодо недопущення таких випадків у майбутньому.»

<http://www.ombudsman.gov.ua/ua/all-news/pr/8618-ku-lyudmila-denisova-zvernulas-do-kerivnitstva-natspolitsii-ta-miskogo-g/>

Реакція правозахисників на погром 7 червня 2018 року

«Міжнародна правозахисна організація Amnesty International вимагає від української влади розслідувати погром представниками радикальної організації "С14" табору ромів у Києві.

"Мішенню для таких нападів може стати і стає будь-яка людина: цигани, жінки, антикорупційні активісти, євреї, ЛГБТ, журналісти, художники, студенти, письменники. Ніхто зараз не може бути впевнений, що не стане наступною жертвою зраї радикалів, які відчули свою безкарність", - заявила директор Amnesty International Україна Оксана Покальчук».

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/3964931-pohromy-v-kyievi-natsionalisty-proty-romiv>

Реакція українських громадян на факти дискримінації

Реакція громадян у соцмережах на напад на ромське поселення в Кисві на Лисій горі 21 квітня 2018 року.

Halyna Senkovych За кордоном вони теж надоїли людям Люди вже змучились від циганської банди Француз вже пару років назад вигнав циганву а новий італійський уряд хоче на їхні поселення незаконні пригнати бульдозер і змести це сміття

Подобається · Відповісти · 10год

Natalia Pevneva Bravo! В Италии так не поступили,сейчас они все в шоке от "цыганских городков",но поезд ушёл. В Украине быстро отреагировали. Молодцы!

Подобається · Відповісти · 15год

1

Миша Савин Так проводилась виховна робота з циганами.Та два роки назад в Франції.Головне те щоб цигани не забули і не повторювали те що вони робили.Все інше то дурна балачка.

Подобається · Відповісти · 21год

1

Andrey Cherniavskiy Кияни мають не бити на сполох,а бити циган! Хватит жевать сопли и ждать что кто-то решит эту проблему! Мы у себя дома,а они нежеланные гости. Испокон веков на Руси такие "гости" получали пинком под зад. Пора вспомнить славные традиции предков.

Подобається · Відповісти · 9год

2

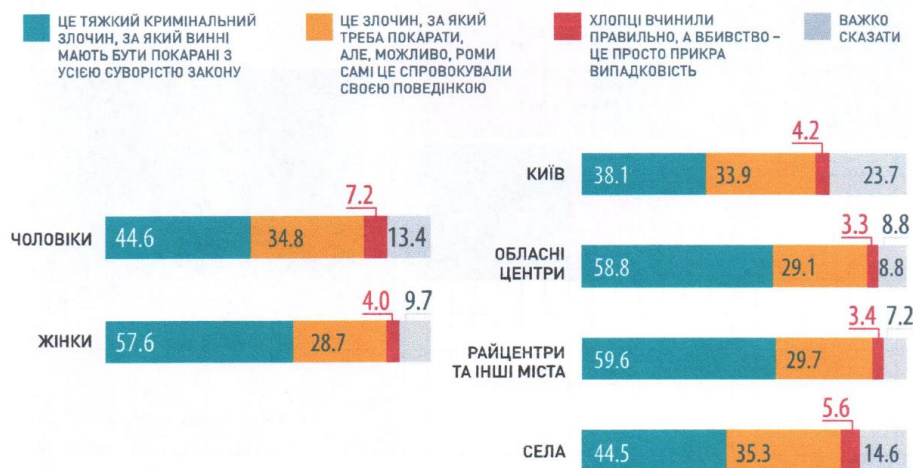
Artem Totkalov Пора задуматся о Циганостане. Мир где кочевому народу будет куда возвратится. В Украине всем национальностям нечем похвастать,в плане и культуры и морали и интеллектуальных качеств.

Подобається · Відповісти · 18год · Відредаговано

1

Дослідження Фонду Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва

СТАВЛЕННЯ ДО ПОГРОМУ РОМСЬКОГО ТАБОРУ ІЗ ЗАГИБЕЛЛЮ РОМА (%)*

* Без врахування тих, хто вказав, що нічого про це не знає.

Дослідження базується на даних загальнонаціонального репрезентативного опитування дорослого населення України, яке було проведене з 11 по 24 липня 2018 року Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та фірмою «Юкрейніан соціолоджі сервіс» на замовлення Програми розвитку ООН в Україні та у співпраці з Центром інформації про права людини.

Усього було опитано 1998 респондентів за квотною репрезентативною вибіркою, яка представляє населення України за такими параметрами, як вік, стать, рівень освіти, тип і регіон проживання. Опитування проводилося в усіх областях України та місті Києві, окрім Криму та непідконтрольних Україні частин Донецької та Луганської областей. Максимальна похибка вибірки не перевищує 2,2%.

Додаток 5

Табличка

Параметри	Характерні особливості
1. Ставлення громадян до ромів	
2. Дискримінаційні дії	
3. Реакція на дискримінаційні дії офіційних осіб	
4. Реакція на дискримінаційні дії пересічних громадян	

Додаток 6

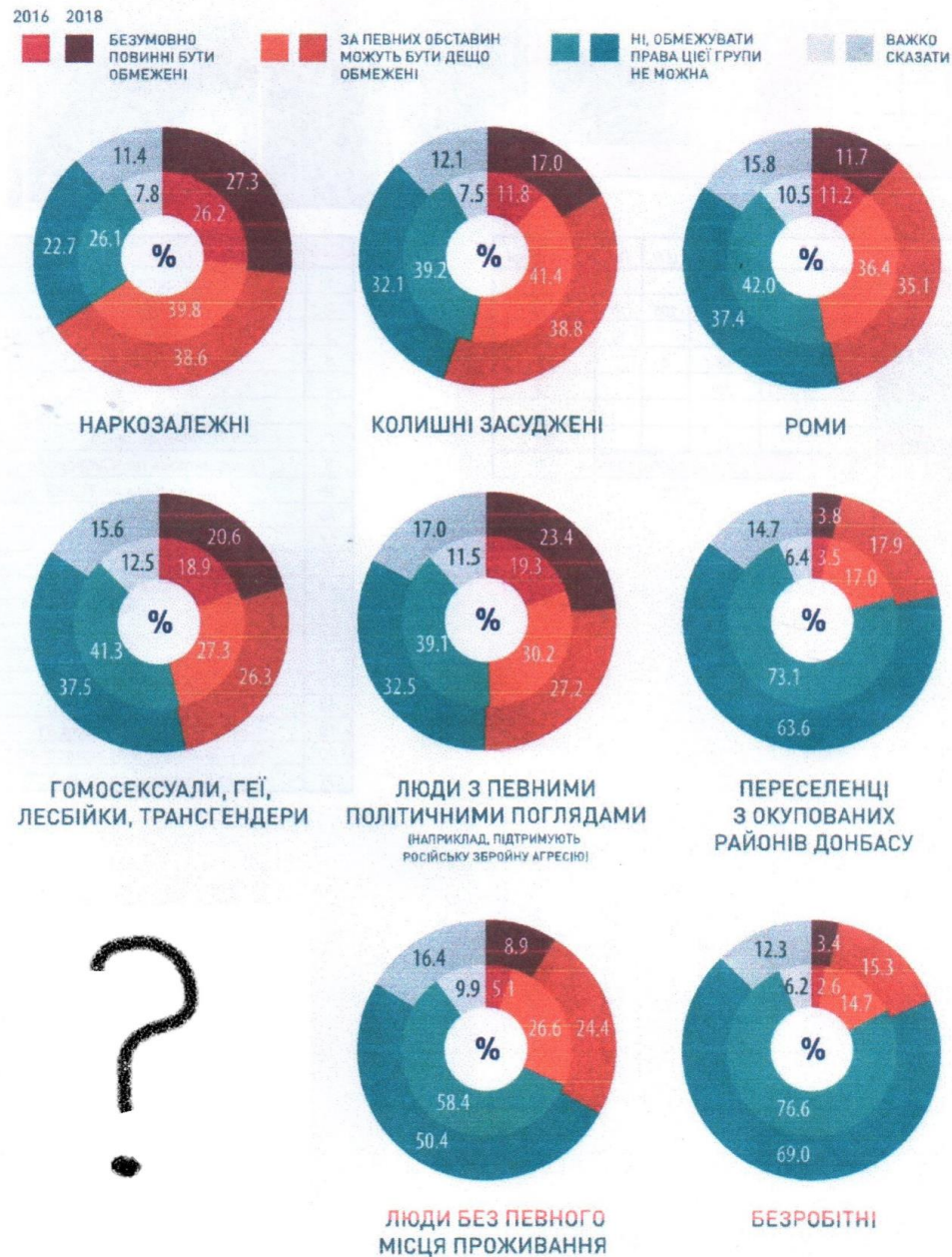
Визначення поняття «геноцид»

Крайня форма дискримінації — геноцид

“Геноцид, тобто діяння, умисно вчинене з метою повного або часткового знищення будь-якої національної, етнічної, расової чи релігійної групи шляхом позбавлення життя членів такої групи чи заподіяння їм тяжких тілесних ушкоджень, створення для групи життєвих умов, розрахованих на повне чи часткове її фізичне знищення, скорочення дітонародження чи запобігання йому в такій групі або шляхом насильницької передачі дітей з однієї групи в іншу, — карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.”

Кримінальний кодекс України стаття 442, пункт 1 (від 2001 року)

Додаток 9

РІВЕНЬ ПІДТРИМКИ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ПРЕДСТАВНИКІВ
ПЕВНИХ ГРУП (%)

Дослідження базується на даних загальнонаціонального репрезентативного опитування дорослого населення України, яке було проведене з 11 по 24 липня 2018 року Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та фірмою «Юкрейніан соціолоджі сервіс» на замовлення Програми розвитку ООН в Україні та у співпраці з Центром інформації про права людини.

Усього було опитано 1998 респондентів за квотною репрезентативною вибіркою, яка представляє населення України за такими параметрами, як вік, стать, рівень освіти, тип і регіон проживання. Опитування проводилося в усіх областях України та місті Києві, окрім Криму та непідконтрольних Україні частин Донецької та Луганської областей. Максимальна похибка вибірки не перевищує 2,2%.